

Всесоюзно-громадсько-політична і літературна газета

КРИМСЬКА СВІТЛАДІДА

Видається у Сімферополі

№ 51 (102) Субота, 24 грудня 1994 р.

Ціна договірна

РОСІЙСЬКІ ТАНКИ ТОПЧУТЬ СВОБОДУ

ВІДСТОЮЮЧИ СВОЮ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

15 грудня близько четвертої години пополудні до пресового бюро Народного руху України зателефонував Голова парламенту Чеченської Республіки Ічкерія Ах'яд Ідігов. Розмова через можливий розрив зв'язків велася дуже стисло і трохи хаотично.

— Пане Ідігов, наскільки відповідає дійсності отримана «Рух-прес» інформація про наїзд московського уряду виселити всіх чеченців з рідної землі?

— В нашому розпорядженні є постанови Ради Міністрів Російської Федерації, датовані 1 та 9 грудня. Обидва документи підписані Віктором Чорномирдіним. В них діється вказівка вислати всіх чеченців, а вивільнені території заселити росіянами з центральної Росії. Вказані й місяць переселення чеченців. Це Оренбурзька, Ульяновська, Куйбишевська, Саратовська, Волгоградська та Астраханська області Росії. За першою ж нагоди, якщо буде зв'язок, звичайно, постараюся відफаксувати вам ці документи.

— Неваже нині хтось здатний піти на такий жахливий крок, хай навіть це буде не здатне до цивілізованих норм співіснування Москви?

— Вона вже пішла на це. Наш представник передав же вам інформацію, що росіяни вивезли в невідомому напрямку всіх чеченців від 15 до 55 років, жителів села Знаменське Надтеречного району. Це не вигадка, а достовірна інформація.

— А яка тепер ситуація в

республіці?

— Російська авіація та вертолоти бомбили, розстрілювали колони біженців, які намагалися покинути район бойових дій.

По станції Першомайському було зроблено більше ста заплив з реактивних установок «Шилка».

Вночі з 14 на 15 грудня з Першомайською було три російські атаки на Грозний. Всі вони відбіли...

— Пане Ідігов, до війни, там жертв. Російське військове відомство стало про вбитих і поранених, побоюючись гніву ріядових росіян. Чи є у вас інформація про людські втрати?

— Тільки в ході трьох атак на Грозний ми знищили більше тридцяти російських танків. Щодо людських жертв, то російська армія втратила близько 250 чоловік вбитими. Наши втрати — 15—20 військових та більше 60 мирних мешканців.

— Якого розвитку можуть набути події найближчими дніми?

— Відчувається, що Росія намагається взяти Грозний в кільце, повністю ізольовавши нас від світу. Правда, сьогодні нам вдалося зупинити західне та східне угрювання російської армії за 50 кілометрів від

Ігоря Івашка.

— Що ж, дай Боже, аби саме так і сталося. Хай щастить вашому народові в боротьбі проти поневолювачів.

— Тарас ЗАХАРУК. РУХ-ПРЕС.

ІНГУШСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ НАСТРОСНИЙ РІШУЧЕ

Президент Інгушетії, колишній афганець Руслан Аушев заявив, що народ його республіки буде воювати на стороні братньої Чечні, а наразі допомагає сусідам усіма можливими засобами. «Росія розв'язала загальнокавказьку війну, а її правителі виступили проти власного народу», — заявив президент.

БІЛЬ МІЙ, ЧЕЧНЯ

Не передати ті почуття словами, що охоплюють мене в зв'язку з подіями в Чечні. Там ллєсть кров, знищуються так звані «бандформування», а насправді старі, жінки, діти — мирне населення. Ганба, ганба, російським урядом! Ганба воякам, душі яких комерціалізувалися настільки, що за 6 мільйонів робіт люди погодилися вбивати людей і самі бути вбитими. Не вірте російським радіо- та телепрограмам, які намагаються викликати співчуття саме до таких «миротворців», бо їхні руки по лікті в крові ні в ному не виного люду. Починайте «Комсомольську правду», щирі і смілі журналисти які не страхаються називати реці своїми іменами. Ось що розповідає Олександр Євтушенко про те, як російські війська, що просувалися до місця бойових подій, перетинали Інгушетію, громадянів якого намагалися переконати обробити люді не чинити лихого. Найви!

«Первої жертвою такого заблуждення стал врач, недавно назначений міністрем здравоохранения Ингушетии Тамерлан Горчанов. Он поставил свою машину поперек движения колон и попытался образумить командиров. Тамерлан, чрез руки которого прошли сотни раненых в осетино-ингушском конфликте, прекрасно знал, чем этот поход может кончиться. Но его не слушать никто не стал. Набросились, жестоко избили, бросили у дороги и двинулись дальше. В больнице Тамерлан от побоев скончался».

А один з офіцерів-десантників повідомив таке: «А мне один черт, ингуш он или чеченец. Все они — бандиты, и будь моя воля...»

Важко було стримати своє заспіллене обуренням серце, але я звернула увагу і на те, як це небезпечно, коли людина під впливом якихось емоцій здатна усіх стріти під один гребінець, усім виносити один і той самий вирок. Подумалася і про наші проблеми: великою шкодою завдають українству в цілому ті учасники националістичних рухів, що рубають з плеча, вбиваючи в кожному російському оккупанта і шовініста. Адже є в Росії і чесні щирі, безстрашні люди, которым боляче і соромно за своє керівництво, за співвітнізмів, такі, як депутат Держдуми Елла Панфілова, творчі працівники «Комсомольської правди», що не захищають «честь муниципів» своєї держави, а навпаки — показують пальцем на криваві плями, котрі полум'яють на нюму».

Однак, подумалася я: мабуть, настав час замість політичного союзу можливості створювати морально-духовний союз небайдужих, чесних громадян з незаплативаною совістю, представниками усіх націй, голос яких пролунав бы в цілій світ: «Злочинці, геть у чужої землі! Злочинці, геть з високих державних кресел! Голос, якого нікя було б не почути».

Т. СТЕЦЕНКО.

м. Сімферополь.

ЕКЗАМЕН НА ЗРІЛІСТЬ

Новорічний подарунок отримали мешканці району Роздільне. Нещодавно заявлено символічний головний факел — до сейміка наїмников природний газ, тобто будівництво і зданий в експлуатацію найавтоматизованіший об'єкт газової мережі — газорозподільча станція. Керівництво району витримало екзамен на господарську зриць за умов загальній економічної кризи.

Всі монтажні роботи з високою якістю виконав колектив СПМК-73, який має за плечами вже чимало газифікованих населених пунктів у Чорноморському, Краснопerekопському та Роздільнянському районах. Тут освоєно нове виробництво для ізоляції труб, чим застережено за десяти років наперед. Вдруге в Україні, а вперше в Криму в Роздільному виконана холодна візка в магістральному газопровіді високого тиску, яку здійснили фахівці з Харкова.

На самому початку нового року газ надійде до двохсот квартир першої черги, а також до центральної та лікарній котелень. За рік — півтора селище буде газифіковано повністю. До нової газорозподільчої станції будуть підключені і населені пункти радгоспів «Чернішевський», «Сінокосині», «Рисовий» та «Роздільнянський».

Наш кор.

ВАЛЕНТИН МОРОЗ ПРО КРИМСЬКУ «ПРОБЛЕМУ»

Український політичний діяч Валентин Мороз відомий далеко за межами України. Тривалий час перебував у таборах і вязницях російського ГУЛАГу. За рішенням ЦК КПРС в чисел інших найбільш небезпечні для Москви дисидентів його обміняли на чільського компартійного генсека Луїса Корвалана і вислали на Захід. Як тільки з'явилася можливість повернутися на батьківщину, він продовжив боротьбу за Українську незалежну державу. Фундаментальні історичні праці, близькі лекції, далекосхідні політичні прогнози висунулі його на чільне місце серед нинішньої нечеснільної української еліти.

Спеціально для Прес-служби всесоюзного політичного об'єднання «Державна самостійність України» Валентин Мороз поїхав дати інтерв'ю, яке взяв кореспондент Вячеслав Камінський. Інтерв'ю незабаром буде надруковане в «Незаборній нації». А зараз подаємо уривок з нього, який висвітлює погляд В. Мороза на кримську проблему.

— Пане професоре, в Криму сепаратисти нагитають наперу. Як виглядає ця проблема?

— Кримської проблеми не існує, вона існує в Києві. При сильному в Києві кримська проблема зникає сама по собі.

— Є приклад розв'язання кримської проблеми.

1918 рік. Доба гетьмана Скоропадського. Дорожніко, як міністр іноземних справ, призначив будь-які рух між Кримом і державою. В Криму не вистачало скриньок для фруктів, цукру, хліб зупинявся на Сіваші. Кримська делегація приїхала до Києва. Оскільки вона залило брикалася, Кіїв її вигнав. Закликали делегацію, складену з представників татарського, українського і німецького населення. І вирішили питання про приєднання Криму.

Крим можемо втратити, коли втратимо Київ. Коли ж Київ немає, то нащо нам Крим! Якщо Київ стане на ноги, то Крим автоматично буде при Україні. Ця проблема розв'язується більше для того, щоб світ думав, що у нас криза, щоб відігнати від України бізнесменів і взагалі ділових людей.

ПРЕС-СЛУЖБА ДСУ.

ВАХТА ЕНЕРГЕТИКІВ

Днями енергетики України відсвяткували своє професійне свято. Дружний колектив Сімферопольської ТЕЦ, яка забезпечує жителів міста електроенергією і теплом, може щодоби видавати 250 тисяч кіловат-годин електроенергії.

У промислових теплоелектропоцентах тихо, затишно. Люди працюють з повною віддачею. Генів хіна вина, що через обективні причини підприємство не може реалізувати себе повністю. Фактично через відсутність палива і обмеження газом електроналагодження становить 42 тисячі кіловат-годин, а недовантаження по теплу — на 15—20 градусів менше норми.

Котлотурбінний цех, який очолює виконуючий обов'язки начальника Костянтина Михайловича Ардинова, і електроцех, де начальником Олександра Васильовича Дубініна, — кращі колективи, що суміліно виконують свої обов'язки. Завдяки їхнім зусиллям у квартирах не гасне світло і в radiatorах ще теплиться тепло.

На світлинах: біля центрального теплового щита — виконуючий обов'язки начальника котлотурбінного цеху К. М. Ардинов (праворуч) і машиніст щита Л. А. Дубінцев; машиніст обідній газотурбінної установки Саркіс Овсепян.

Світлини Костянтина ДУДЧЕНКА.

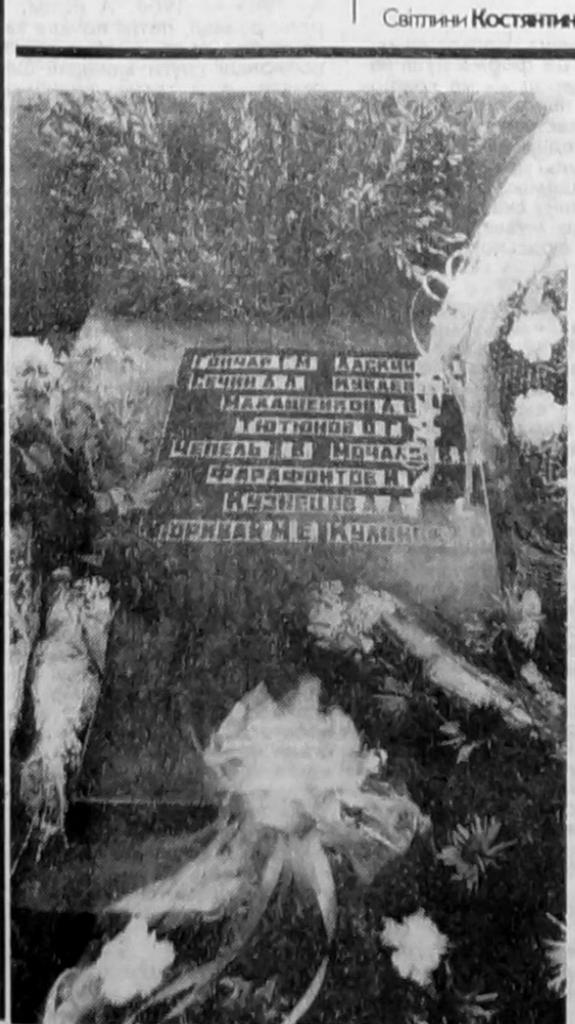

В день міліції у Сімферополі відбулося урочисте відкриття пам'ятного знака загиблим у післявоєнні роках охоронцям правопорядку. На мармурові плити вікристоліні 12 прізвищ працівників кримської міліції, які віддали зарди нашого спокію найголовніше — своє життя. До підніжжя пам'ятного знака лягли живі квіти від колег загиблих, держав-

них установ і громадських організацій автономної республіки. Вічна слава і безсмертна пам'ять хоробрим лицарям, що полягли в двобої зі злочинцями!

В урочистостях з нагоди дня міліції взяв участь прем'єр-міністр Криму А. Р. Франчук.

Світлини Костянтина ДУДЧЕНКА.

Субота, 24 грудня 1994 р.

ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Орест КОРСОВЕЦЬКИЙ

РУСИ, РОСИ, УКРАЇНЦІ

Доломінста, діброявна, піноміна, солов'яна,
Виставо на землю мік обрій слов'ян
Земля, собі Україна, населяє Україна,
Країна — мати царя, сини у праці.

Оратай та ратникам, обвінти племенам,
Од міку і до вікну помані святій хільбусь,
Вінагузнано землю краючи мак лисом і стемпами
Рівній річній Росі, погані, звані Русі.

У склад диставалися україні окони
В хамінних дерев'яних, на сіверських пісках,
Вітальніна, дівчинина, кохані гори й долі,
Найменіння Україна в дорозі по віках. /

Племенінна обісна, родінка колосиста,
Земля, своя обітня, веселій пішний країн,
У пору жинін золото, вгорі блакит пречиста. —
І муромам, і мерям, і весам урожайні.

Там кривнич, там вятічі у фінні, у карелі
Поплутали коріння у мандрах кочових,
Багато напозичано давніні переселені —
Еднаніся в супрягу по нетрях лісових.

Лунні пісень Боянових, величаних віканих.
До Кізьмам з Мешері доляла путь свою,
І перши похрестини, обкладися киноками
Поляни — руси, роси у стольному краю.

Задросливій обмовинам, лукавці злозичні
Не хочу пам'ятати, що з чого почалась.
Затяті заборонники, нещирі та піхви,
Таки по Україні плюскочек люба Росі!

«Найменіння «Україна» в літописі
усперше згадується 1187 року.

смт Чорноморське.

Денило КОНОНЕНКО

СЛАГІР

Сагіре мій, річко стражденна,
Ну хто ж бо порушив твій плин?
Вода твоя стала зелена,
Де плава мазут і бензин.

Зливаки заводи й будови
Всю нечисть у русло твоє,
І всігде паличі вербове
Кран берега дна дістє.

Покрилася ріжкою рясно
Гладіні, що так вабила нас...
Сагіре мій, чом передчасно
Твій сонячний струмінь пригас!?

Чом люди до тебе байдужі —
Мої дорогі земляни.
Чому не волтаю ті душі,
Що гнє ж бо річка таки!?

Неваже ж бо не бачать,
Не чуто! —
Ta все ж
Безжалюно природу руйнують
Байдужності і дикой прогрес.

А річка стемпи петляє,
А річка, пошлюю вимре
На зламі кругому століття.
21.07.1992 р.

РІБІДАЙЛО

СОНЕТ
Оций ставок і хата під горою.
І сквоусій дід, що жив у ній
Вірі козацький, щедрій, золотій.
Дарованій нам долею-судбою.

— Дай риби! Риби дай! Гей, Рибідайло! —
Гукали з маж проїздчик чумаки.
Козак міняй та рою щураки!
На сіль з Криму! Отаки міяйло!

Стливаки рою, Лінівська лиш ставок
І село, що Ребедайлівкою зветься —
Малесеній історії діброк...

А на душі осмута розійтися:
Жюри ж колись тут преди наші давні —
Діла і вчинки їх були преславні!
7.04.1993 р.

с. Ребедайлівка на Черкащині.

Микола АРТЕМЕНКО

У море відпліннуть, щоб знову
Продовжують одвінні свій біг,
Востані зіткнуши, без слова
Уласти людині до ніг.

с. Донське
Сімферопольського району.

Михайло АНДРІЄВ

ПІВДЕННИЙ БЕРЕГ

Південний берег Навесні тумані
«Зідгають» цілі, неначе біла тля.
Чекати плоду — то потуга марна,
Соромиться безплодність гілля.
А вілті — спека. Ах повітря гусне,
Познуту на землю тріщину павуки.
Суха хмаринка, мов пір'їна з гускин.
Зачепитися за обрій шкарбукин.
Продати — спеку та дощу купити.
А спека — шлак, не експортна руда.
Вітровська взміна так дахи скопить,
Немов до Криму вдерлася орда.

Затушувала обрій сива мла.
Морський божок з глибин холодних віліз.
Торкає чайка пензликом крила
Зелений фарбу зібліеної хвилі.
Поникнав берег, в пінки присів,
Неначе в гречці, що на мед квітує.
Солона права, як сищаєка сіль,
Солону чистоту ІІ вартую.

с. Зеленогор'я
Алуштинського району.

Евгенія ЛЕЩУК

ТРИ МОРЯ КРИМУ

Чорне море — від чорних козацьких
шляхів,
А від сліз полонянок — солоне.
З нього ще Гамалії доноситься спів,
Як уночі приборами стогне.

Друге море із людських смішок, сердець,
Дружин рuk i очей, наче зорі.
А у третім розливсь навколо багрянець
І веселка пливе — це трояндлове море.
м. Львів.

Анатолій ПЕРЕРВА

ВІТЕР
Над Перекопом — марево руде.
Турецький від:
дух полину І цикорію...
Скакуй мені, в якій країні, де
Ще війоти та к а
не шанувати Історію!

Тут пам'ять про герой — ковила,
А там, у старороззвізь столиці,
Музей зводили з бетону й скла.
Щоб додогоди верховному владиці.

Щоб в центрі він стояв —
на повені зрист.
У свій всіх існуючих регалій,
...Тут має бути пам'ятник.

31 сліз,
3 народного терпіння, із печалі.

З мовчання, що, як земля, тверда,
Із пісні, від якої дітися ніде!

...Над Перекопом — марево руде,
Дух полину і вітер,
вітер,
вітер...
м. Харків.

м. Харків.

Анатолій ПЕРЕРВА

Будо в імператора менш охорони,

Нік мають сучасні «корайдори» барони.

А люди без пенсії живуть, без зарплати,

Bo треба ж єх діялти тримати.

Поглядимо, як в селах живуть хлібороби!

Сели обідили, як липку, съогодні

Оці «господи», а не слуги народні.

Вистоїлися зручно на шаху народу.

Ta ще й каламутять нам чисту воду.

**

Над обрієм Чорного моря,

Неначе вітрила, хмарни.

Пливуть вони дали, за гори,

Як давні козацькі чанки.

Неначе змагаються хвилі —

Хто першим, хто дали синіє.

— І падоють зовсім без сил,

Де бризками берег синіє.

А на душі осмута розійтися:

Жюри ж колись тут преди наші давні —

Діла і вчинки їх були преславні!

7.04.1993 р.

с. Ребедайлівка на Черкащині.

Микола АРТЕМЕНКО

Будо в імператора менш охорони,

Нік мають сучасні «корайдори» барони.

А люди без пенсії живуть, без зарплати,

Bo треба ж єх діялти тримати.

Поглядимо, як в селах живуть хлібороби!

Сели обідили, як липку, съогодні

Оці «господи», а не слуги народні.

Вистоїлися зручно на шаху народу.

Ta ще й каламутять нам чисту воду.

**

Над обрієм Чорного моря,

Неначе вітрила, хмарни.

Пливуть вони дали, за гори,

Як давні козацькі чанки.

Неначе змагаються хвилі —

Хто першим, хто дали синіє.

— І падоють зовсім без сил,

Де бризками берег синіє.

А на душі осмута розійтися:

Жюри ж колись тут преди наші давні —

Діла і вчинки їх були преславні!

7.04.1993 р.

с. Ребедайлівка на Черкащині.

Микола АРТЕМЕНКО

Будо в імператора менш охорони,

Нік мають сучасні «корайдори» барони.

А люди без пенсії живуть, без зарплати,

Bo треба ж єх діялти тримати.

Поглядимо, як в селах живуть хлібороби!

Сели обідили, як липку, съогодні

Оці «господи», а не слуги народні.

Вистоїлися зручно на шаху народу.

Ta ще й каламутять нам чисту воду.

**

Над обрієм Чорного моря,

Неначе вітрила, хмарни.

Пливуть вони дали, за гори,

Як давні козацькі чанки.

Неначе змагаються хвилі —

Хто першим, хто дали синіє.

— І падоють зовсім без сил,

Де бризками берег синіє.

А на душі осмута розійтися:

Жюри ж колись тут преди наші давні —

Діла і вчинки їх були преславні!

7.04.1993 р.

с. Ребедайлівка на Черкащині.

Микола АРТЕМЕНКО

Будо в імператора менш охорони,

Нік мають сучасні «корайдори» барони.

А люди без пенсії живуть, без зарплати,

Bo треба ж єх діялти тримати.

Поглядимо, як в селах живуть хлібороби!

Сели обідили, як липку, съогодні

Оці «господи», а не слуги народні.

Вистоїлися зручно на шаху народу.

Ta ще й каламутять нам чисту воду.

**

Над обрієм Чорного моря,

Неначе вітрила, хмарни.

